

Plán prevencie, šikanovania a kyberšikanovania

**ZŠ Holubyho
Piešťany**

Čo je to ŠIKANOVANIE ?

Pojem šikanovanie pochádza z francúzskeho chicane, čo znamená zlomyseľné obťažovanie, týranie a prenasledovanie.

Definície šikanovania sú však rôzne, ale majú spoločné základné znaky :

1. jasný cieľ ublížiť

- priamo – fyzicky - útoky, krádeže, poškodzovanie vecí, dotýkanie, strkanie, bitie, zastráňovanie násilím a pod.
- psychicky - ponižovanie, nadávky, vyhrážky, posmech
- nepriamo – ignorovaním, škodoradostné ohováranie, kolektívne šikanovanie

2. incidenty sú opakované

3. nepomer síl medzi útočníkom a obeťou

Čo je to KYBEŠIKANOVANIE

Kyberšikanovanie je elektronická forma šikanovania prostredníctvom sociálnych sietí opakované nepriateľské a násilné správanie.

- agresor vystupuje často anonymne,
- útok nevyžaduje fyzický kontakt,
- agresor je schopný realizovať útok rôznych miest
- útoky môžu mať dlhšie trvanie a sú prístupné veľkému množstvu osôb

Šikanovanie v škole

Šikanovanie je celosvetový problém. Začalo sa objavovať aj na školách a to nie len u detí v období puberty a adolescencie, ale už aj v mladšom školskom veku a so stále pribúdajúcou agresivitou a brutalitou.

Podľa celoslovenského prieskumu, ktorý sa robil na 20 základných školách priamo pocítilo šikanovanie 43% žiakov, t.j. každé piate dieťa !

Aké sú následky šikanovania a kyberšikanovania

V neskoršom veku a dospelosti sa následky šikanovania neodrazia iba na obeť, ale aj na agresorovi.

Šikanovanie raz skončí, ale čo to zanechá na obeť? Na osobnosti zostávajú trvalé stopy, ktorými je obeť prenasledovaná v podstate po celý život. Strach z nových ľudí, neistota, podceňovanie sa, nízke sebavedomie.

Na detských agresoroch to tak isto zanechá stopy. Väčšina z nich má zhoršený prospech vo vyšších ročníkoch no môžu sa stať aj členmi pochybných skupín v dospelom živote majú viac problémov.

Šikanovanie v školskom prostredí

Prostredie školy a jej atmosféra sú (či sa nám to páči alebo nie) vhodné pre rozvoj šikanovania. V škole je množstvo priestorov, kde sa dá uniknúť z dohľadu pedagógov.

Najčastejšie miesta:

- menej strážené miesta školy / na vzdialenejších koncoch ihriska, na toaletách/
- na chodbe, v triede cez prestávky, počas obeda, pri prechádzaní do tried
- v školskom autobuse
- cestou zo školy, do školy
- často sa týranie spolužiaka odohráva aj v triede priamo medzi ostatnými spolužiakmi. Trieda sa na ochranu obete nepostaví buď zo strachu, ľahostajnosti alebo preto, že obeťou je nesympatický žiak. Časť triedy sa na šikanovaní dokonca dobre zabáva a z tohto dôvodu nemá ani záujem o túto dobrú zábavu prísť.

Stratégia našej školy

Zvládanie agresívneho správania je veľmi zdĺhavý proces, ktorého úspech tiež závisí od spolupráce všetkých zainteresovaných zložiek. Po jeho zistení je nutné začať okamžite konať škola, rodičia, CPPPaP, ÚPSVaR. Nikdy netreba čakať s riešením, či nechať deti nech si to medzi sebou vyriešia sami. Takýto postup môže mať veľmi vážne, dokonca tragické následky. Vhodné je tiež ak dá škola jasný signál, že šikanovanie nebude v žiadnej forme tolerovať.

Hlavné úlohy

- vytvorenie pozitívnej klímy v škole,
- sledovanie a riešenie prvotných prejavov šikanovania,
- jasné nastolenie pravidiel správania,
- zintenzívnenie dozoru pedagogických pracovníkov
- realizácia preventívnych programov v rámci triednických hodín a spoločenskovedných predmetov
- spolupráca s odborníkmi CPPPaP, ČŠPP, ÚPSVaR a ďalšími organizáciami zameranými na boj proti šikane
- zvýšenie informovanosti učiteľov o metódach a riešeniach šikanovania,
- zabezpečiť vzdelávanie pre pedagogických zamestnancov na tému „ŠIKANA“
- zintenzívnenie spolupráce s rodičmi v zmysle oboznámenia so školským poriadkom a včasnej informovanosti

Podujatia pre naplnenie našich cieľov

- prednášková činnosť v spolupráci s MSP - Piešťany (tabakizmus, alkoholizmus, nelegálne drogy, nelátkové závislosti, domáce násilie, šikana, obchodovanie s ľuďmi)

- prednášková činnosť a besedy s ostatnými odborníkmi
- schránka dôvery - na dverách kancelárie školského špeciálneho pedagóga je zavesená schránka dôvery, kde môžu žiaci školy a zamestnanci prispievať anonymne a zdôveriť sa ohľadom šikanovania
- úzka spolupráca s CPPPaP /aktivity zamerané na pozitívnu klímu v triede, vytvorenie bezpečného a dôverného prostredia/
- zabezpečenie vzdelávania pre pedagogických zamestnancov na tému ŠIKANA
- aktivity zamerané pre prácu s triednym kolektívom – diskusie, práca v skupinách, brainstorming, modelové situácie
- dotazník – slúži na to, aby sme zistili, či sa v našej škole vyskytujú žiaci, ktorí napr. druhým znepríjemňujú pobyt
- monitorovanie správania detí 1. – 9. ročníka v záujme zabránenia ich diskriminácie, šikanovania, zanedbávania alebo neobchádzania, realizácia preventívnych programov a opatrení na elimináciu rizikového správania, delikvencie a kriminality, záškoláctva, šikanovania, bezpečného využívania internetu v spolupráci s prizvanými odborníkmi, sledovanie dodržiavania školského poriadku a preventívnych opatrení proti užívaniu a šíreniu legálnych drog/ tabak a alkohol/ v úzkej spolupráci s rodičmi.

Informácia pre pedagógov

Na triednických hodinách treba dôrazne opakovať školský poriadok a zásady dobrého správania, ako sa k sebe správať, navzájom si pomáhať ako trieda a kolektív, slabším pomôcť, podporovať sa a nebať sa prísť za triednym učiteľom, alebo niekým komu dôveruješ oznámiť ak sa v triede deje niečo čo sa mi nepáči.

- ohlásiť prípad triednemu učiteľovi, alebo inému dospelému ktorému dôveruješ
- prípad vyšetriť a formulovať písomné záznamy,
- pohovoriť s obeťou a kontaktovať rodičov, vyjadriť poškodenému svoju podporu, navrhnúť možnosť niekomu sa zdôveriť,
- šikanujúceho žiaka zodpovedajúcim spôsobom potrestať (výchovné opatrenie spôsob potrestania) a kontaktovať rodičov,
- zväziť konzultáciu s výchovným poradcom, školským špeciálnym pedagógom alebo koordinátorom prevencie – žiak by si mal uvedomiť svoje chovanie a jeho dopad na ostatných, pochopiť dôsledky opakovaných útokov a snahy o nadradenosť na ostatnými,
- sledovať účinok opatrení,
- zachovajte pokoj: zodpovednosť je na vašej strane, emotívne reakcie môžu šikanujúceho žiaka len pobaviť a umožniť mu ovládnuť situáciu.
- berte incident alebo správu o ňom úplne vážne a čo najrýchlejšie zakročte,
- dobre si rozmyslite, či by záležitosť mala byť riešená súkromne, alebo verejne,
- zistite, ktorí žiaci sú do záležitosti zapletení,
- vyjadrite postihnutému svoje pochopenie, nesmie sa cítiť trápne alebo hlúpo,

- ponúknite postihnutému konkrétnu pomoc, radu alebo podporu,
- šikanujúcemu žiakovi jasne naznačte, že s jeho chovaním nesúhlasíte,
- pomôžte šikanujúcemu žiakovi pozrieť sa na vec očami postihnutého,
- keď musíte, šikanujúceho žiaka potrestajte, ale dajte si dobrý pozor na to, ako to urobíte (agresívna reakcia signalizuje, že kto má moc, má i právo šikanovať),
- jasne žiakovi vysvetlite, ako a prečo ho trestáte,
- záležitosť oznámte vedeniu školy alebo inej zodpovednej osobe, napr. výchovnému poradcovi, školskému špeciálnemu pedagógovi alebo koordinátorovi prevencie,
- informujte kolegov, pokiaľ k incidentu došlo v prostredí, kde by všetci mali byť ostražití, napr. na toaletách,
- podajte pokojnú, jasnú a výstižnú správu rodičom oboch žiakov, alebo o to požiadajte riaditeľa školy,
- uistite sa, že sa záležitosť nebude opakovať ani nebude proti nikomu použitá,
- dávajte si pozor, aby ste incident už nepripomínali,
- pokiaľ odhalíte spúšťač faktor, pokúste sa novému výskytu incidentu zabrániť.

Informácia pre rodičov

Ako poznáte, že vaše dieťa sa stalo obeťou šikanovania?

- dieťa nemá priateľa, či spolužiaka s ktorým by trávil voľný čas, nechodí na návštevy k iným deťom
- ráno sa opakovane prejavuje jeho nechúť ísť do školy, odkladá odchod z domu, má bolesti brucha či opakovane ráno zvracia
- dieťa nechodí do a zo školy najkratšou cestou, cesty strieda, prípadne často mešká
- dieťa chodí zo školy hladné aj keď malo desiatu alebo peniaze na ňu
- stráca záujem o školu, učenie, nevie sa sústrediť
- býva doma smutné, apatické, prejavujú sa u neho výkyvy nálad alebo je nečakane agresívne voči súrodencom, rodičom či iným deťom
- neodôvodnene žiada o peniaze, prípadne ich doma kradne
- nápadne často hlási stratu či poškodenie osobných vecí alebo školských pomôcok
- zaspáva s plačom, má nepokojný spánok, zo spánku často vykrikuje.

Čo nesmiete urobiť

- obeť odmietnuť, ale ani ju úzkostlivo chrániť, keď si chce pomôcť sama,
- pokladať šikanujúceho žiaka stále a len za zlého, pokúste sa s ním objektívne jeho chovanie zhodnotiť,
- pokúsiť sa utajiť incident pred rodičmi obeť alebo šikanujúceho žiaka,
- pozvať si rodičov, pokiaľ nemáte pripravený konštruktívny plán, ktorý môžete obom stránkam predložiť.

Informácia pre žiakov

Na Holubyho škole budeme praktizovať nasledujúce pokyny proti šikane

1. Nebudeme šikanovať ostatných.
2. Budeme sa snažiť najlepšie ako vieme pomôcť druhým žiakom, ktorí budú šikanovaní.
3. Budeme sa hrať, rozprávať, tráviť čas aj so žiakmi ktorí sú samotári a nemôžu si nájsť kamarátov.
4. Ak vieme, že niekto je šikanovaný tak to povieme triednemu učiteľovi, riaditeľovi, ostatným učiteľom v škole, alebo rodičom doma.

Ked' už k šikanovaniu došlo:

- povedz to učiteľovi alebo inému pracovníkovi školy, aj rodičom,
- keď máš strach zdôveriť sa vyučujúcemu alebo niekomu inému sám, popros kamaráta, aby šiel s tebou,
- ozývaj sa dovtedy, kým ťa niekto nevypočuje,
- nezávďaj vinu za to, čo sa stalo, na seba.

Ked' ťa niekto šikanuje:

- buď neústupný a rozhodný, pozri sa mu do očí a povedz, aby prestal,
- čo najrýchlejšie odíď,
- keď do teba niekto zapára, nedaj sa vyprovokovať,
- keď máš ísť okolo agresora, nechod' sám, počkaj na nejakú skupinku a pridaj sa k nim,
- vyhýbaj sa miestam, kde by ťa mohol niekto zbiť alebo ti niečo zobrať,
- povedz niektorému z dospelých, čo sa stalo.

Ked' budeš o šikanovaní hovoriť s niektorým z dospelých, vyjadri jasne:

- čo sa stalo,
- ako často sa to dialo,
- kto u toho bol,
- kto to videl,
- kde sa to stalo,
- aké kroky si v tom smere podnikol ty.

Opatrenia pre obeť

vo fáze vyšetrovania môžeme umožniť obeť odísť zo školy skôr, alebo v najzávažnejších prípadoch po dohode s pedagógmi jej umožníme niekoľko dní neprísť do školy vôbec, kým nezaručíme bezpečnosť a odstránenie hrozby fyzického, alebo psychického teroru. Toto realizujeme len so súhlasom zákonného zástupcu, preloženie obeť na inú školu býva častým riešením, avšak z morálneho hľadiska to nie je vhodné. Obeť, spolužiaci i aktéri musia

nadobudnúť presvedčenie, že zlo je potrestané, vyriešené, ak v dôsledku šikanovania prišlo k fyzickému zraneniu, poskytneme prvú pomoc, ihneď kontaktujeme zákonného zástupcu.

Odporúčime mu návštevu lekára, zhotovenie fotodokumentácie a oznámenie skutku polícii, odporúčime rodičom obeti návštevu odborníkov CPPPaP.

Opatrenia pre agresorov

Vyvodzujeme jednoznačné tresty podľa miery previnenia agresorov.

Bežné opatrenia

- odporúčanie rodičom agresora návštevu odborníkov CPPPaP, udelenie výchovného opatrenia (napomenutie a pokarhanie triednym učiteľom, pokarhanie riaditeľom školy), zníženie známky zo správania, preloženie žiaka do inej triedy

Mimoriadne opatrenia

- odporúčanie rodičom agresora umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do miestne príslušného diagnostického centra, alebo liečebno-výchovného sanatória, oznámenie príslušnému Úradu práce sociálnych vecí a rodiny - sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov, oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR.

Koho môžeš kontaktovať

- Hociktorého dospelého zo školy alebo z domova.
- Ak sa bojíš ísť sám popros kamaráta.
- Počul si o webe ipcko.sk, tam nájdeš chatovú poradňu kde môžeš anonymne a bezplatne napísať. Pracujú tu veľmi milí a odborní pracovníci, ktorí si ťa vypočujú a pomôžu.
- Tiež si môžeš stiahnuť apku do mobilu ViacAkoNick kde sa ihneď spojíš s konzultantom, ktorý ti rád pomôže.
- 0800 500 333 je telefónny kontakt kde môžeš anonymne zavolať a požiadať o pomoc
- 0800 500 888 je telefónny kontakt pre ukrajinské deti kde môžu anonymne zavolať a požiadať o pomoc

Vypracovala: Mgr. Brošová Veronika
koordinátor prevencie
31. 08. 2022

Schválil: PaedDr. Hanic Andrej
riaditeľ školy